

Sinemaseverleri ikiye bölen filmler **Empire**'in adalet kantarında adil bir şekilde tartılıyor...

İDDİA MAKAMI: SENEM AYTAÇ

☛ **SAYIN JÜRİ ÜYELERİ, BU**

filmin kötü olduğunu iddia etmek şüphesiz imkansız. Görüntü yönetimi, ses ve görüntü kurgusu, müzik ve mekan kullanımı, kadrajları vb. kuvvetli bir film *İklimler*. Fakat tam da bu sebepten, filmin meramını tartışmaya açmak zaruri. Bu filmi değerlendirirken de, sürekli maruz kaldığımız erkek egemen söylemin içerisinde üretilmiş bir yapıt olduğunu ve temsil ettiği bütünden ayrı düşünülmeceğini bilmem söylemeye gerek var mıdır? Filmin anlatmayı seçtiği hikaye heteroseksüel bir çiftin ilişkisi gibi görünmektedir.

Bu filmin, en genelde erkeklerin kadınlarla ilişkileri, en özeldense yönetmenin kadınlarla kişisel dertleri olabilecek bir skalanın üzerinde bir yerlerde durduğunu söylemek yanlış olmaz. Yalnız, filmin tanıtımında kullanıldığı gibi, karakterlerin 'değişen ruh iklimleri'nde 'artık kendilerine ait bir mutluluğun peşinde sürüklenen iki yalnız ruh' oldukları kesinlikle iddia edilemez. Filmin ruh iklimi değişken değil, sabittir. Ve film yalnız bir adamın ruhundan ziyade ruhsuzluğunun, diğer deyişle apatisinin hikayesi. **(Kanıt A)**

inanmadan kadınlara dair bir şeyler söylemeye çalışıp maalesef hiçbir şey dememeyi başarıyor. **(Kanıt B)** O zaman da geriye ya yönetmenin kendi kendine giriştiği bir cesaret oyunu ya da halihazırda binlerce kez kafamıza kakılmış geleneksel kadın-erkek stereotiplerinin derinlikten yoksun bir tekrarı kalıyor. Kişisel bir şey söyleme iddiası taşıyor ama ondan ziyade karbon bir kopya ile karşı karşıya kalıyoruz. Karakterlerin ağzında artık gülmekten bile sıkıldığımız, oturmaz diyaloglar; erkeğin kadın karşısındaki aczi ya da 'öküzlüğü'; kadınların isterik kahkaha, ağlama ve duygusallıkları yüzünden birden patlak veren ani çıkışları; erkeğin kadını elde etme konusundaki saplantısı belki 80'ler ikliminde bir şey ifade ederdi. Bugün artık pek bir şey ifade etmiyor.

Film 'erkek' tavrını belki açık edip, kendisiyle dalga geçiyor ama bunu yaparken kadını konumlandığı yerde hiçbir şey değişmiyor. Serap ve Bahar'ın temsil ettikleri -cinselliğin nesnesi olan kadın ile elden kaçırıldığı zaman yeniden elde edilmek istenen kadın- bir erkeğin gözünde birbirlerinin zıttı olarak duruyorlar. Serap ve İsa'nın seks sahnesi bir

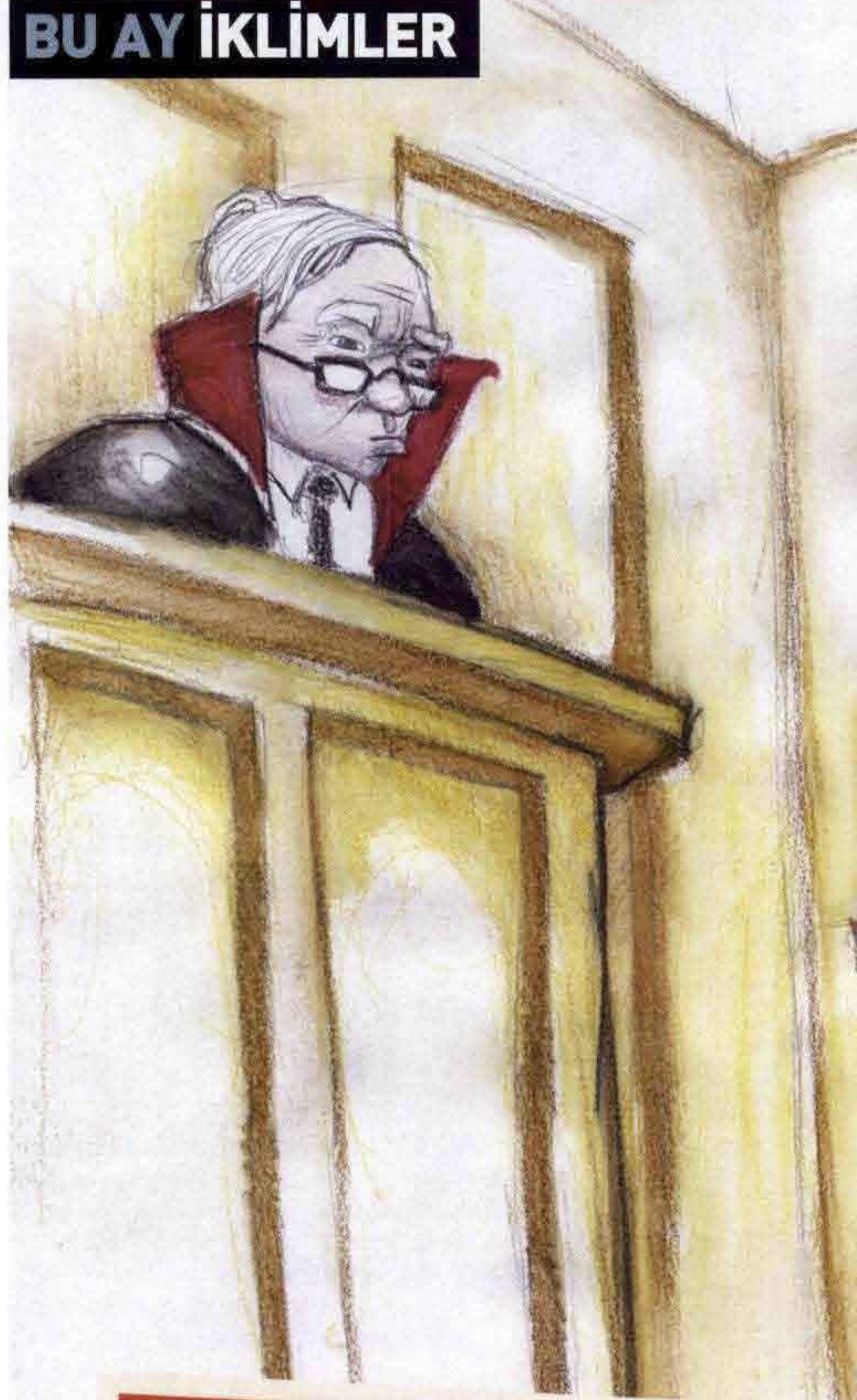
"SERAP VE BAHAR'A DAİR HİÇBİR ŞEY BİLMİYOR, ONLARI ANLAMİYORUZ."

Ceylan'ın önceki filmlerinden mekan duygusunun gücünü, atmosfer yaratmadaki becerisini, iletişimsizlik ve apati gibi konuları aktarma konusundaki yetkinliğini biliyoruz. Fakat ilk defa bu filmde, insanlara (aslında sadece erkeklerle ya da kendine) yakından bakmaya çalışıyor ve ortaya çıkan uzaklık bu kez karakterlerin yabancılaşmışlıklarından ya da apatilerinden çok, yönetmenin uzaklığı ve apatisi haline geliveriyor. Böylece film bir ruha inanmadan ruhtan bahsetmeye, insan ilişkilerine inanmadan insan ilişkilerine, kadınlara

'cesaret' gösterisi olarak gösterilirken, Bahar'la yaşanan, büyük ihtimalle mahrem bulunduğu gösterilmiyor; çünkü bu ikisi başka türlü kadınlar. Biri cinselliğin, diğeri erkek egosunun nesnesi. **(Kanıt C)** O kadınlara dair hiçbir şey bilmiyor, onları anlamıyoruz. İsa'ya ilişkin de derin bir algı geliştiremiyoruz, sadece yüksek sesle "Evet, ben böyle bir erkeğim, erkekler böyledir, farkındayım," diyor film.

Kısacası fotoğrafçı madem sadece İshak Paşa Sarayı'nın önünde bir figür olsun istiyor, o zaman neden o figürlere yakın plan giriyor?

BU AY İKLİMLER

DOSYA

Kanıt A
Bilirkişi Raporu
İnsanlar basit nedenlerle mutlu, daha da basit nedenlerle mutsuz olacak şekilde yaratılmıştır. Aynen basit bir nedenle doğmaları ve daha da basit bir nedenle ölmeleri gibi... İsa ve Bahar, ruhlarının sürekli değişen iklimlerinde artık kendilerine ait olmayan bir mutluluğun peşinde sürüklenen iki yalnız ruhtur.
Filmin internet sitesinden...

Kanıt B
Bilirkişi Raporu
Kadın-erkek ilişkileri üzerine ironik bir bakış için bakınız Annie Hall /Woody Allen, 1977/. Kadın-erkek ilişkilerindeki uzaklığı deşen bir film için bakınız Gözü Tamamen Kapalı /Eyes Wide Shut, Stanley Kubrick, 1999/.

Kanıt C

Geçen ayın kararı

KARAYİP KORSANLARI: SUÇSUZ

DOSYA

Kanıt C

Tanık İfadesi

Nuri Bilge'yi bütün filmlerinde gördüğümüz zarif müzik kullanımı ya da kökü fotoğrafçılıkta olan görsellik anlayışını ruh durumlarını anlatma yolunda sonsuz mükemmelleştirmesi yüzünden övcek kadar 'yüzeysel' olmayalım. Bu ona haksızlık olur. O bunların ötesinde, insan ilişkilerinden ya da daha doğrusu bir insanın ilişkilerinden yükselen garip kokuya olan sadakati yüzünden kalıcı ve sarsıcı bir sinema yazarıdır. Fatih Özgüven, Radikal

Kanıt A

Bilirkişi Raporu

Gerçek hayatta sürekli yalan söyleriz. O yüzden de diyalog bize pek bilgi vermez. Ben hareketleri ve mimikleri gözlemlemeyi seviyorum. Çoğu film hikayeyi diyalogla anlatıyor. Bu benim sevmediğim bir şey.

Nuri Bilge Ceylan

Kanıt B

ŞAVUNMA MAKAMI: ÖVGÜ GÖKÇE

→ SAYIN JÜRİ, ÖYLE GÖRÜNÜYOR

ki *İklimler*, iddia makamında, ruhsuzluktan dem vurulan bir filmde beklenmeyecek ölçüde güçlü bir hissiyat yaratmış ve bu hissiyat iddia metnine de yansımış. Gerçekten de, bu filme yalnızca ruhsuz ya da 'kadın ve erkek stereotiplerini tekrar eden' karakterler aracılığıyla bakmak, yeni bir şey söylemeyen, inandırıcılıktan uzak, hatta karanlık bir filmle karşı karşıya olduğunuz yanılsaması yaratabilir. Oysa filme genel geçer hisler ya da iddia makamının sayıp döktüğü örnekler kadar, bütün bu örneklerin, karakterlerin, diyalogların, mekanlardaki insanların, ya da planlar arasındaki boşlukların üzerinden yaklaşmak da mümkün. Öncelikle, bu tür bir bakışı meşru kılan ve iddia makamının yokmuş gibi yaptığı bir noktayı dile getirmeme izin verin. "Film bir ruha inanmadan ruhtan

bu açıdan bakıldığında sözünü ettiğim boşlukların başka anlamların kapılarını aralayabileceğini söylüyorum. Örneğin, iddia makamı filmdeki kadınları bilmediğimizi, anlamadığımızı, erkeğe ilişkinse her şeyin bilindiğini ve öylece kabul edildiğini söylüyor. Halbuki, Bahar'ın motosiklet kazasından sonra geçirdiği sinir krizi kadar, kazaya sebebiyet verdiği, elleriyle İsa'nın yüzünü kapattığı anın yakın planına, Serap'ın baştan çıkarma merasimi yerine sivri burunlu ayakkabılar giydiği için aşağılandığında "Ben seviyorum" deyivermesine ya da İsa'nın o cüretkar sevişmedeki zorbalığı kadar o sahneden annesinin dikiş makinesine yapılan geçişin karakterin ruhundaki boşluğu nasıl doldurduğuna odaklanmak, farklı bir anlama ve bilme biçiminin kapısını aralayamaz mı? Bahar ve İsa'nın bir araya gelişinin muğlaklığı, aralarında geçenlere dair gözle görülmeyen bir şey söylüyor olamaz mı? **(Kanıt B)**

"GÖRÜNTÜ, SES, KURGU BAŞARILI AMA SÖYLENENLER KLİŞE DEMEK KOLAYCILIK."

bahsetmeye... çalışıp maalesef hiçbir şey dememeyi başarıyor" derken, iddia makamının nasıl bir varsayımla yola çıktığını merak ediyorum. Bir filmin yönetmeninin neye inanıp neye inanmadığının kararını kim veriyor? Dahası, inanılan şeyler hakkında derli toplu şeyler söylenebildiği, inançsızlığın ya da diyelim ki apatinin ise hiçbir şey dememekle sonuçlandığı fikrine ne zaman ve nasıl kapıldık?

İnançsızlık ya da apatinin yılmaz savunucusu değilim; gelgelelim, bir filmi ya da yönetmeninin filmle kurduğu varsayılan ilişkiyi tartarken mesafe ya da inançsızlığın yargılayıcı bir unsur olarak kullanılmasını öngören bir hisler hiyerarşisini yersiz buluyorum. Tam tersine, hem karakterlerin ele alınışında, hem de filmin kuruluşunda bu tür öğelerin alışılmadık bir dinamik oluşturabileceğini, kendi başına bir anlatım gücüne dönüşebileceğini savunuyorum. **(Kanıt A)** İddia makamının öne sürdüğü pek çok örneğe

İddia makamının baştan hakkını teslim eder gibi yapıp devre dışı bıraktığı şeyden, filmin anlatımından bahsediyorum. Görüntü, ses, kurgu çok başarılı, ama kadın ve erkeklere dair söylenenler klişe, deyip geçmek kolaycılık. **(Kanıt C)** Ceylan, tam da bir ruh halini -ruhsuzluk olsa dahi- mekanın görüntüsünde anlatabildiği, karakterlerin kendilerini ifade edemedikleri duraklama anlarını sese dönüştürebildiği için savunulmayı hak ediyor. 'Ruh iklimlerinin sabitliği' ne gelince, sırf Bahar'ın İsa'nın odasına geldiği son bölümde ve özellikle rüyasını anlattığı sahnede bile iklimin defalarca değiştiğini belirtmem bilmem gerek var mı? Diyelim ki sabit, 'yeterince hissedememe'nin suç olduğu bir adalet sistemi nerde görülmüş?

JÜRİ SİZSİNİZ

→ Kim haklı? İddia makamı mı, savunma makamı mı? empire@empiredergi.com.tr